

Peter Gissy

Fallet Ewenius

Förlaget Orda

FALLET EWENIUS

av

Peter Gissy

E-bok

1:a upplagan Förlaget Orda AB 2013

© Peter Gissy 2002

Omslag:

Typografi: Palatino

Utgiven av Förlaget Orda AB

Tryckt i Polen 2013

ISBN 978-91-7553-920-1

www.forlagetorda.se

*“Om blott jag får
Den minsta hum, så skall jag leta upp,
Var sanning ligger gömd, om ock det vore
I jordens medelpunkt.”*
William Shakespeare: Hamlet

förord

Självfallet är allt i denna bok påhittat. Eventuella likheter med personer är högst tillfälliga. I den mån geografiska detaljer inte stämmer exakt med verkligheten, ber jag om överseende och hänvisar till sergeantens ord: "Om inte kartan stämmer med verkligheten, så får verkligheten ändra på sig."

Förf

prolog

Det sägs att döden inte har något ansikte. Det är inte sant.

Jag vet.

På polisstationen fick vi se fotografier av Anni. Hon låg framstupa på marken, med huvudet litet åt sidan. Ansiktet intryckt. Som om någon pressat in tummarna i hennes kinder och pannben och inte väjt för det krasande ljud som måste ha uppstått. Det var mindre blod än jag hade väntat. En av polismännen, han som skötte protokollet, berättade att det var så det såg ut: när man hoppar från tredje våningen och smäller rakt ner i asfalten hänger huden ihop men allt under den är snömos. Han använde just det ordet. Snömos.

Polismannen, bakom sin dator, tycktes helt sakna känslor och det var nära att jag lutade mig över skrivbordet för att slå honom på käften. Det var farsan som höll mig tillbaka.

Det fanns ett par bilder när de vänt henne.

Det såg inte egentligen ut som om hon var död.

Håret ringlade sig över kinden. Hennes ögon var slutna och hon var blek, men hon hade ett fridfullt drag över ansiktet. Någon, jag tror det var Dennis, sa att det såg ut som om hon precis hade borstat tänderna och gått och lagt sig för natten. Jag håller med honom. Både han och jag borde veta. Som hennes bröder hade vi sett mycket av henne i våra dagar.

Jag vet inte vad som hände sedan. Jag menar hur jag kom ut från polisstationen och körde farsan och Dennis hem. Jag vet att vi talade om att kanske ta en taxi men att jag av någon anledning var emot det. Antagligen tänkte jag på att det skulle bli krångligt att komma tillbaka och

hämta Toyotan.

Dennis och farsan satt i baksätet och tittade ut på var sin sida om vägen och ingen av oss sa något på hela tiden.

Mentalt föll jag ner i ett svart hål som det skulle dröja innan jag tog mig upp ur.

11 – 25 januari

ett

Jag ringde honom från färjeterminalen. Medan signalerna gick fram betraktade jag den brokiga resandeströmmen.

Hans röst lät som den brukade. 'Ja?'

"Det är jag."

Som jag; väntat lät han överraskad.

"Frank?"

"Ja."

"Var ringer du ifrån?"

"Jag är hemma igen, brorsan."

Det hördes något buller i bakgrunden. Skrivmaskinsknatter. Kanske var det därför han höjde rösten: "Här i Göteborg?"

"Mm. Kan du hämta mej? Vi behöver snacka."

Det dröjde litet. Jag såg för mitt inre att han hämtade andan. "Frank, min kära lillbrorsa. Du har då en jävla tajming. Hör inte av dej på två år och sen vill du man ska släppa allt när du dyker upp som gubben i lådan. Jag har god lust och slå dej på käften."

"Vi tar det sen, Dennis. Kommer du?" En äldre man med en back Carlsberg ställde sig bakom mig och höll uppfordrande upp sitt telefonkort.

Jag kände inget dåligt samvete när brorsan stönade högt. Han har alltid varit en knöl. "Jesus, du begär inte litet. Jag får väl släppa allt då för min berömde lillebror. Var är du?"

"Stena-terminalen."

Han lade på utan ett ord.

Jag tog rulltrappan ner till gatuplanet och passerade de stora glasdörrarna och ställde mig på trottoaren bland de andra resenärerna. Jag satte ner väskan och knackade

fram en Gauloises, en cigarett som blivit en del av mig det senaste året.

Jag lät blicken glida runt medan jag rökte.

Göteborg igen.

En gång hade jag trott att jag aldrig skulle sätta min fot här igen. En gång hade jag svurit att lämna skitstaden bakom mig. Nu stod jag här ändå. Det mesta tycktes vara sig likt. Redan när vi gled in i hamnen hade jag sett måsarna sitta på pålarna i Fiskhamnen som de alltid gjort. Bakom mig såg Älvsborgsbron så här i kvällningen ut som en jätte som tog ett kliv över älven. Det vilade ett granitblått ljus över hamnområdet och Hisingen, ett ljus som jag antog hade med årstiden att göra.

Vinden var tung och fuktig och förde med sig en oljig lukt av fisk och tång.

Jo, allt som jag förknippade med min hemstad var där.

Trots att det bara var i mitten av januari kändes det redan som om nyårsskiftet var långt borta. Det låg smutsvita drivor av snö här och var på trottoaren. Så här långt hade vintern varit mild hade jag hört.

När en motorcyklist plötsligt dök upp på Oscarsleden, följde jag honom noga med blicken tills han uppslukades av trafiken.

Bakom mig klev mannen med ölbacken av rulltrappan. Han sköt upp glasdörrarna och skyndade fram mot en taxi. Han sneglade åt mitt håll och jag antog att han kände igen mig.

Jag hade nästan glömt bort hur det var!

Jag vände mig bort och drog några djupa halsbloss och sprätte iväg vad som var kvar av taggen.

När polisbilen svängde fram och bromsade in, brydde brorsan sig inte om att kliva ur. Han lutade sig fram och stötte upp dörren på passagerarsidan och väntade tills jag satt mig. Jag sa: "Hej, brorsan."

En stund betraktade han mig utan att dölja sin avsmak.
"Fan vad du ser ut, Frank. Som en lodis."

Hans reaktion var förstås förståelig. Jag hade inte bytt kläder på ett tag och låtit både håret och skägget växa.
"Kul att se dej också, Dennis", sa jag och gav honom ett varggrin.

Han ruskade på huvudet.

Medan han rattade ut på gatan och trampade gasen i botten, satt vi tysta. Jag sneglade på honom. Jag undrade vad som for igenom hans tjocka skalle. Brorsan! Säkert satt han och funderade ut något giftigt att säga. Han skulle harkla sig litet och skjuta fram hakan. Bara några sekunder senare kom det. Men han harklade sig inte, däremot sköt han fram hakan.

"Du kunde ha hört av dej."

"Jo tack, jag mår bra. Och hur har du det själv?"
svarade jag.

Han fortsatte som om han inte hört mig: "Du kunde för fan ha hört av dej, Frank. Hör du?"

"Jag är här nu."

Han höjde rösten. "En rad eller ett telefonsamtal. Är det för mycket begärt av TV-profilen? Vad fan inbillar du dej? Att vi här som råkar vara din släkt inte betyder nåt? Du kunde ha hört av dej på hela den här tiden."

Han kunde dra åt helvete. "Jag har haft annat för mej."

Han såg riktigt rolig ut när han vaggade huvudet fram och tillbaka och låtsades imitera mig. "Annat för dej? Oj, vad viktigt man kan vara. Jag tror jag pissar ner mej, bästa herr TV-profil. Tror du att du är den ende som har rätt att tycka synd om sej själv?"

"Jag har inte kommit hem för att bråka, Dennis."

"Herre Gud!" Han skakade på huvudet.

Jag hade haft svårt att mata fram hans bild för mitt inre medan jag varit borta, det var som om jag velat sudda ut

honom och farsan ur mitt medvetande och lyckats bra. Men nu kände jag igen honom. Håret var fortfarande så kortklippt att det gick att se genom det. Ögonbrynen var så kraftiga att de nästan växte ihop, och hans breda näsa fick profilen att liksom falla framåt och påminde svagt om Steve McQueen i vissa vinklar. Som väntat bar han den mörkblå polisuniformen med axel- klaffarna. Hans kraftiga överkropp fyllde ut kavajen. Hade han lagt på sig sedan sist? Högst ett kilo i så fall. Vid begravningen hade han burit samma uniform och stått som en sprätt framför kistan och talat om vikten av medmänsklighet och värme.

Han sköt fram hakan och jag väntade det värsta. "Var har du varit?"

Jag drog upp cigarettpaketet. "Kanarieöarna, Spanien, Frankrike, lite runt. Sett världen som det heter. Bildat mej. Det borde du också göra. Komma ut ur inskränktheten." Jag stack cigaretten i munnen och tryckte in tändaren i bilen.

Han lutade sig fram och slängde taggen i mitt knä. "Flummat runt, menar du väl? Levt livet?"

"Vad är det med dej?" sa jag.

Häftigt rullade han ner rutan. "Och det verkar som om du bott i en gödselstack. Du luktar i alla fall så. Fy fan, Frank!"

Jag var inte var helt oförberedd på en viss hätskhet från hans sida. Han hade jämt tagit sig friheter mot oss. En gång när jag var tio hade han knuffat in mig i en garderob när han kommit på mig med att smygtitta på Anni. Han hade inte släppt ut mig förrän en timme senare, trots mina skrik. Hans nästa ord kändes som en spark i underlivet. "Du vet förstås inte att farsan också är död."

Jag stirrade på honom. "Johannes? Död?"

Hans ansikte var stelt och vitt.

“Ja.”

Jag grep honom hårt i armen. “Om det här är ett slags skämt vet jag inte vad jag gör med dej”, sa jag samtidigt som jag visste att Dennis Ewenius, min äldre bror, har många sidor, men en sådan sak skulle han ändå aldrig skämta om.

Kanske tyckte han att han kunde ha informerat mig på ett mjukare sätt: “Frank, jag har gjort allt för att få tag på dej. Jag har försökt nå dej genom ambassaden, UD, på alla sätt. Alla Europas poliskårer har varit på jakt efter dej. Ett tag trodde jag att du också var död! Begriper du inte? Jag är så förbannad på dej så det kan du inte ana.”

Jag höll fortfarande på att sortera informationen i min skalle. Den ville bara inte fastna. Johannes borta? Han också? Jag som hade tänkt förklara mig, berätta allt för honom. Han skulle ha förstått. *Farsan skulle ha förstått mig.*

Dennis såg på mig. “Du visste inget?”

Jag skakade på huvudet.

“Jag ringde till honom innan jag ringde till dej, Dennis”, sa jag, plötsligt alldeles torr i munnen. “Det var ingen som svarade.”

“Nu vet du varför.”

Inom mig dök bilder av den gamle upp; när han - så stolt! - höll upp kassetbandet med mitt första radioinslag, och när han grät mot min axel vid Annis begravning. En ny bild, först suddig, sedan allt skarpare, växte till sig: när han lämnat över sina blomsterkvastar när jag och Anni tog studenten. Det milda ansiktet hade uttryckt sådan värme, sådan glädje. Det var ofattbart att han var borta. Johannes, farsan, hade ju alltid funnits där!

Dennis bromsade in för rött ljus strax efter Gnistängstunneln. Han fortsatte att stirra rakt fram som om ansträngningen att vrida på nacken var för stor för

honom: "Han dog för två veckor sen. Han skulle redan ha begravts, men det har varit helg och... ja. Du kommer lagom till begravningen." Han talade tonlöst, som om orden sagts så många gånger att de förlorat all mening.

Farsan hade tagit Annis död så hårt. Tanken slog mig plötsligt att farsans död kunde ha med min tvillingsystems död att göra. Det stack till i mig.

"Hur gick det till? När han dog?"

"Inte som du tror, Frank, han tog inte livet av sej som Anni." Dennis tittade på sin armbandsklocka. "Vi åker hem till mej. Du har väl ingenstans att ta vägen? Du ska inte till Lena?"

"Nej." Om jag kände min forna fästmö rätt hade hon säkert hittat en ny kärlek.

"Det mesta är skit, Frank."

Den hätska ton som funnits mellan oss var borta. Något liknande hade vi upplevt när Anni dog, ett tag. Även om våra reaktioner på hennes bortgång hade varit helt olika. "Hur dog Johannes?"

Som i ett töcken hörde jag honom berätta.

Farsan hade dött i hjärtinfarkt. Han hade tagit på sig ytterkläderna för att gå till ICA-affären runt hörnet. I hissen hade han ramlat ihop. En grannfru hade ringt efter ambulansen, men han hade redan varit död när den kom. I handen hade han haft en inköpslista som han alltid skrev, och som han brukade vilja att vi barn skulle göra upp åt honom. "Det gick i alla fall fort, Frank. Hjärtat bara lade av. Dom tror inte han hann känna nåt. Det var inget nån kunde göra."

"Men... varför?" sa jag. Det var förstås en meningslös fråga.

När han växlade ner skrapade det i växellådan. "Säg det. Han hade väl åldern inne. Han var ju ändå över sjuttio. Jag vet inte."

Det jättelika tomrummet i bröstet ville inte gå bort. Om det var någon på jorden som stått på min sida så var det farsan. Både Dennis och jag visste att min tvillingsyster, Anni, varit den han innerst inne tyckt bäst om av oss syskon, men han hade visat det så sällan. På något sätt hade det alltid funnits tillräcklig värme över till mig och Dennis ändå.

Och nu var han borta.

Ofattbart!

Dennis tittade rakt fram när han sa det: "Välkommen hem, Frank."

Jag såg ner på mina händer, de skakade.

Radhuset i Fiskebäck hade fått ny färg, men i övrigt var det mesta sig likt där också. En husvagn blockerade garageuppfarten, och vi parkerade kärran ute på gatan. Bakom det låga staketet sträckte ett par träd sina tomma grenar mot den mörknande kvällshimlen.

Jag hade en otänd cigarett i mungipan när vi klev in genom ytterdörren. Jag behövde en röka mer än något annat just nu. När jag viftade med tändaren pekade Dennis irriterat mot uteplatsen. Jag övervägde först att strunta i honom, men så följde jag efter honom, ut genom altandörren. Trots allt var det han som ägde stället. Den lilla trädgården såg ut som en blöt leråker: ett par testiga buskar vajade i vindstötarna. Kvällskylan nöp i skinnet. Utan att fråga tog han cigaretten ur min mun när jag tänt den och drog några ivriga halsbloss. Medan jag letade fram en ny giftpinne, hostade han och skakade på sig som en våt hund.

"Vad är det för skit du röker?"

På något sätt tyckte jag inte att han, i sin tjusiga uniform, passade att nyttja tobak. Jag tänkte först säga något om det, men en skugga i hans ögon fick mig att låta

bli. "När började du röka, Dennis?" sa jag i stället.

"Nu."

"Du har inget starkt hemma?" sa jag.

Han släppte cigaretten mot stenplattorna och trampade på den. "Du ser inte ut som om du ska ha nåt starkt. Du ser ut som du borde åka på avgiftningsanstalt."

"Johannes är död, jag har rätt att supa mej full om jag vill."

"Du har säkert supit i två år om jag känner dej rätt. Sedan vår syster tog livet av sej. Tror du att du löser problemen genom att supa dej full, va?"

Min storebror! "Lägg av. Ska du tala om för mej vad jag får göra och inte får göra?" När jag såg hans ansikte insåg jag att han bara menade väl. "Jag vill inte att vi bråkar, Dennis. Upp med mungiporna."

Jag skulle inte sagt det sista. Han drog ihop ögonen när jag sprätte iväg fimpen i riktning mot buskarna. "Sluta med den där tonen."

"Vilken ton?"

"Det där hurtiga. Du retar gallfeber på mej."

Jag vände honom ryggen. "Skit i mej då. Jag är som jag är, om det inte passar så."

"Du är dej precis lik. Inget ansvar. Du ser inte ut som du känner nån sorg över att Johannes gått bort."

Sorg?

Jag hade känt smärta så länge att jag inte visste vilken del av den som hade med sorg att göra. Men det var förstås för Annis skull. För farsan kände jag nog mest en underlig tomhet och besvikelse över att jag svikit honom, och för att jag inte fått möjlighet att förklara mig.

"Var han besviken på mej, Dennis?" sa jag när vi gick in i huset.

"Vad tror du?"

När telefonen ringde och han försvann in i sovrummet,

sökte jag igenom hans spritförråd. Jag hittade en öppen flaska bourbon och hällde upp ett glas och svepte det innan jag hällde upp ett till. Medan värmen från alkoholen spred sig i kroppen hann jag med en snabbdusch innan jag slog mig ner framför TVn, iförd Dennis morgonrock. Brorsan talade fortfarande i telefon.

Jag zappade mellan kanalerna.

Han hade kabel-TV. Det fanns gott om kanaler att välja mellan. Det hade inte hänt alltför mycket på den fronten heller, märkte jag. Reklamspottarna hade förstås fått litet bättre snits. Jag kände igen en del av dem. Fröken Dove med sina långa ben var i gång, förstås, och Gevaliaannonserna hade samma budskap som alltid. CocaCola körde fortfarande med julvarianten, den med lastbilen. Jag försökte hänga kvar i TV 4 en stund, mest av yrkesmässiga skäl, men jag orkade inte koncentrera mig. Det var andra saker som tryckte på hela tiden, som distraherade. I ena vågskålen: Annis död, farsans död. I den andra: mitt eget liv. Vad skulle hända nu när Johannes var borta också? Äter högg det till i magen när tankarna snurrade till. Jag slog av TVn och hällde upp litet mer whisky. En stund satt jag och betraktade det halvfulla glaset, vägde det ena mot det andra, så gick jag ut i köket och hällde ut spriten i vasken. Jag lät kranen rinna en stund för att få bort lukten. Jag ville inte att Dennis skulle bli förbannad på mig för att jag dumpade hans dyra sprit.

När han några minuter senare slog sig ner i soffan drog han till sig fjärrkontrollen. "Bra att du duschat. Nu luktar det inte så jävligt här mer", sa han men han hade en varmare glimt i ögonen nu. Innan jag hann tänka ut något dräpande tillade han: "Det är nyheter." Han tryckte fram en TV-kanal. "Du som är TV-kändis och allt vill väl veta det senaste."

“Sluta med det där.”

“Är du hungrig?”

“Jag orkar inte tänka på mat.”

När lokalnyheterna växte fram på TV-skärmen sa Dennis: “Kolla här.”

Plötsligt såg jag honom i närbild.

En reporter stack en mikrofon under hans stora näsa och bad om en kommentar om något. Jag höjde ögonbrynen när jag i bildtexten läste: “Dennis Ewenius, Göteborgspolisens presstalesman”.

“Har du avancerat inom kåren?” sa jag till honom men han lade ett pekfinger över läpparna utan att vända bort blicken från apparaten.

Den kvinnliga journalisten hade stort, blonderat hår och något som påminde om en snusnäsduk runt halsen: “Kommer ni att lägga ner arbetet på Emelie Hartners mördare nu?”

Storebrorsan såg riktigt barsk ut i rutan: “Vi kommenterar inte gärna domstolens utslag. Dom har sagt sitt, om det är ett underbetyg för vårt arbete betyder det bara att vi måste jobba hårdare.”

Så inlärt det lät. TV-reportern borde ha gått vidare, tänkte jag. Kanske hade hon försökt, kanske hade man klippt bort hans svar. Kanske var hon inte så erfaren.

Medan speakern sa något som jag inte lyssnade på, gav sig kameran ut på en panorering. Framför Göteborgs tingsrätt, med dess höga trappa och grå fasad, stod en lång man omgiven av en skara kvinnor. Redigerarna hade lagt en suddig matta över mannens ansikte så att man inte skulle kunna identifiera honom. “Vad handlar det om?” sa jag när Dennis knäppte av TVn strax efteråt.

Han kastade fjärrkontrollen ifrån sig i soffan och lutade sig tillbaka och placerade händerna bakom nacken. “Rättegången mot Erik Herrstrand har varit

förstasidesstoff i flera veckor. Förklara varför ett sådant svin får leva medan dom som är värda att leva får dö?"

Det var skönt att prata om något annat ett tag. Jag misstänkte att Dennis tänkte likadant. "Ge mej bakgrunden."

"Nyfiken? Kanske känner du för att göra ett IV-program om honom?"

"Vem är den här... Vad heter han? Herrström? "

Han drog handen över det stubbade håret. "Det är inte mycket att säga. Åtalet mot Erik Herrstrand lades ner idag. Det kan han tacka försvarsadvokaten för som gjorde ett bra jobb. Han såg luckorna och använde sej av dom." Dennis hade knäppt upp skjortan i halsen, slipsen hängde på trekvart. "Domstolen underkände åklagarens bevismaterial."

Jag sa: "Det är inte första gången nån går fri på grund av en sån sak. Vad har han gjort?"

"Herrstrand är en sexdåre. Han har mördat en tjej på ett vidrigt sätt. Det är vi säkra på. Men eftersom det inte till hundra procent kan styrkas att han verkligen är gärningsmannen måste han släppas. Jag har inte hunnit läsa alla detaljer än, men..." Han tystnade och slog ut med handen.

"Ni är säkra på att han är skyldig?"

"Ja."

"Ni lägger ner fallet?"

Åter en likgiltig axelryckning.

"Jag visste inte att du var presstalesman", sa jag och dolde inte att jag var imponerad.

"Nej, hur skulle du kunna veta det? Du har ju inte varit hemma på ett tag. Var har du hawaii-snurran, förresten?"

Hawaii-snurran.

Så hade han alltid kallat min gitarr. Jag hade glömt det. Kanske förträngt det.

Vi tycktes vara tillbaka i den hätska umgängestonen igen. "Sluta, Dennis", sa jag lågt.

"Du ville snacka, sa du?"

Javisst. Det var förstås innan jag fått reda på att Johannes dött. Då hade jag varit beredd på det. Nu kände jag mig inte i form. Jag mötte hans blick och förstod att han kände ett behov av att häva ur sig litet. Han hade rätt till det, när jag tänkte efter. Han tycktes överväga något. Axlarna sjönk ihop litet. "Jag är så trött på alltsammans, Frank. Jag har ett helvete på jobbet, och sen det här med Anni och farsan och så... Och så kommer du."

"Ja?"

Han reste sig. När han tornade upp sig framför mig slog det mig att han, med sina vältrimmade muskler, skulle kunna slå ner mig utan vidare. Nå, han fick gärna försöka. Jag hade inget emot att ge igen, en del sattyg hade jag lärt mig genom åren. "Du vet vad jag menar. Du kommer här och bara tror att du kan fylla ut alla tomrum... Här kommer jag, ta hand om mej", sa han.

Det hettade till någonstans i mellangärdet. Jag började ledsna rejält på min storebror.

"Så fort vi har det här bakom oss ska du inte se röken av mej mer, det lovar jag dej." Jag funderade några sekunder. "Jag kom mest hem för att ta reda på omständigheterna bakom Annis död", sa jag.

"Du är inte klok", sa han.

"Kanske det."

"Polisen har lagt ner fallet. Tror du att du kan komma längre?"

"Jag vet inte."

"Gör dej inte till åtlöje."

"Jag vill att du hjälper mej, Dennis."

Vi stirrade på varandra. Så brast han ut i skratt och för ett kort ögonblick insåg jag hur löjligt det måste låta

i hans öron. "Varför skulle jag det? Du glömmer att jag inte kan lägga mej i utredningsarbetet. Vad begär du? Jag är inte snut längre. Jag jobbar med andra frågor. Jag har inte rätt att rota i fallen." När jag ryckte på axlarna sa han: "Glöm det. Anni är borta, det kan vi inte ändra på. Farsan är borta, samma där. Vi måste se verkligheten som den är."

Så pompös han var!

"När blev du presstalesman?"

"Ett tag sen. Jag sökte tjänsten och fick den. Det är skönt att göra annat."

Visst. Jag förstod honom. Han hade haft sina år på gatorna; jag hade följt hans karriär där. Kanske hade han varit en bra polis, jag hade hört flera säga så. Han hade upplevt mycket elände, mycket som han aldrig talat med mig om, men som vi alla – farsan, Anni och jag – förstätt hade tårt på honom.

Innan jag hann säga något ringde telefonen igen och han störtade åter ut i hallen. Jag började förstå hur han levde. Det var kanske därför han inte gängat sig. Jag undrade hur läget var på den fronten, förresten.

Det tog bara någon minut så var han tillbaka. Skjortan i halsen var knäppt och han hade rättat till slipsen. Jag såg på honom att det hänt något. "Jobbet kallar. Du hänger med." Han viftade med en nyckel. "Jag släpper av dej hemma hos farsan efteråt. Du får bo där så länge. Tills vi rätt ut det praktiska. Kom igen nu."

Jag reste mig. "Vad handlar det om?"

"En eldsvåda."

"Var?"

"Änggården."

"Får jag låna skjorta och tröja av dej?"

Det hade mörknat ute. Ljuset från gatlyktorna kom

billacken att glimma som om den var täckt av tusentals stjärnor.

“Måste du ut på varenda grej”, sa jag när jag gled ner i passagerarsätet.

“Vi ska vara till hands för media. Ny policy av vår nye polischef.” Dennis drog litet på munnen som om han såg något roligt i det han sagt. “Skönt att komma hem igen, va?” sa han.

Vi sprängde fram på Dag Hammarskölds led. Asfalten låg som en utrullad, svart matta framför oss.

I höjd med avfarten till Axel Dahlströms torg höll vi på att bli påkörda av en Volvo. Dennis svor och slog på sirenerna en kort stund.

Branden syntes på långt håll. En röd jättesvamp mot himlen. Sirener hördes överallt och när vi körde fram såg vi att brandbilar, ambulans och ordningspolis redan var på plats.

Ånggården, ett lagom stenkast från Botaniska trädgården och Slottsskogen, är en av Göteborgs fashionablare stadsdelar. De engelskinspirerade trähusen, utförda i olika stilar och målade i olika färger, hade av hävd lockat folk med tjocka plånböcker och de rätta kontakterna. Många läkare som arbetade vid det närliggande Sahlgrenska sjukhuset bodde här. Ett par gånger hade jag varit där som tonåring; en gång hade jag och Anni besökt en rödhårig väninna till henne. Det enda jag kom ihåg av besöket var en kul cockerspaniel som hetat Balder och som envisats med att hoppa upp på mitt ben hela tiden.

Dennis körde resolut upp poliskärran på trottoaren en bit från avspärrningen och slog av motorn. Med ett av framhjulen halvvägs i en tynande snödriva satt vi ett ögonblick och betraktade elden som höll på att svälja tråkåken framför våra ögon.

Det var ett hus i två våningar.

Elden hade hunnit långt.

Svart, tjock, rök vällde ut ur fönstren.

Långa eldtungor slickade fasaden och löstes upp i gnistor: det såg ut som om tusentals eldflugor var i farten. Trots det otäcka i scenen kunde jag inte låta bli att fascineras av de oerhörda krafter som exponerades. När vi rullade ner bilrutorna hörde vi hur luften dånade som en bubblande kittel. Trots att vi satt en bit bort, kändes hettan mot ansiktet, och vi rullade snabbt upp fönsterna igen.

Ett virrvarr av brandslangar täckte trottoaren och gatan. Brandmännen tycktes vara i färd med att hindra elden från att få fäste i de båda angränsande fastigheterna.

Några uniformerade polismän höll klungan av nyfikna på avstånd.

Också Dennis verkade tagen av scenen. "Jösses vilken brasa! Hoppas bara ingen är innebränd. Vänta här, Frank." Han tog fram mobiltelefonen ur innerfickan och tryckte upp bildörren.

"Varför det? Jag som ville bli brandman när jag var grabb!" ropade jag efter honom men han hörde mig inte. Genom bilrutan såg jag honom skynda fram till den närmaste brandbilen. Det stod GÖTEBORGS BRANDKÅR på sidan.

Jag lutade mig tillbaka.

En tanke slog mig. Jag vred på radion men efter en stund stängde jag av den igen: inte ett ord om branden. Det förvånade mig. Jag undrade vem som hade hand om nyhetsbevakningen på lokalradion nu för tiden. Vad gjorde Hellman och Stagnelius? En gång i tiden hade de inte missat en sådan här brasa.

Brandgubbarna tycktes ha det hela under kontroll.

Jag tittade efter Dennis men han syntes inte till.

När plötsligt en av brandkillarna knackade på rutan rullade jag ner den.

“Ja?”

“Ordna att ni får bort dom där förbannade kärrorna!” hojtade han. Jag följde hans finger med blicken. Ett par parkerade bilar blockerade vägen. Jag bestämde mig snabbt. Dennis polismössa låg i baksätet och jag tog den och satte den på huvudet och öppnade bildörren och steg ur.

“Har ni inte ordnat hit bärgare?” sa jag men han hade redan förlorat allt intresse för mig.

Han hade en kommunikationsradio i handen och talade i den. Ansiktet under den stora gula hjälmen var sammanbitet, men han lät lugn på rösten när han fördelade sina order. Reflexerna på hans larmrock gnistrade när han rörde sig.

Jag lutade mig fram när han gjorde ett uppehåll i svadan: “Hur går det?” frågade jag.

Han tittade överallt utom på mig. “Kråkslottet klarar vi inte. Vi håller på att evakuera dom intilliggande fastigheterna. Mer kan vi inte göra. Skit, dom har säkert inte haft brandvarnare.”

“Inga personskador, va?”

“En liten unge höll på att bli innebränd, men det ordnade sej... Vi vet förstås inte hur det ser ut där inne, det kan finnas folk kvar. Flickan klarade sej.”

Jag reagerade instinktivt. De journalistiska känslspröten fungerade tydligt fortfarande. “Vilken flicka?”

Han sköt hjälmen bakåt, strök sig om pannan och slängde en blick på mig. Allt i en enda, snabb rörelse. Tydligt kände han inte igen mig. “En flicka. En förbipasserande drog ut henne. Tog sej in i elden. Kan du

begripa? Han kom utrusande med ungen i famnen. Rena Tarzan. Mycket modigt. Om det fanns flera såna skulle vårt jobb vara enklare.”

“Det var ingen av era killar?”

Brandkillen skakade på huvudet.

“Är den anlagd? Branden?” sa jag och längtade plötsligt efter en kamera eller åtminstone en mikrofon och en bandspelare.

“Hur i helvete ska jag veta det?” Han gjorde en gest med sin radio. Han såg vresig ut och höjde rösten och hojtade något mot några rökdykare som höll på att göra sig klara för att ta sig in i kåken. Till mig sa han: “Se till att få bort fordonen nu! Vi väntar på förstärkning från Möln dal.”

“Javisst”, sa jag och skyndade iväg.

Ju närmare jag kom brandplatsen, desto mer greps jag av den spänning som omgav den. Värmen tvingade mig att lägga handen över näsan och munnen.

Jag kunde inte låta bli att kika efter den unga kvinnan med barnet som brandkillen pratat om. De syntes inte till. Däremot körde en bil med kvällstidningens logo på sidorna fram och bromsade in. Redan innan bilen helt hunnit stanna, störtade en fotograf ut med objektiven dinglande runt halsen, och han satte sig på huk och började gräva i sin väska.

Samtidigt hördes nya sirener i bakgrunden.

Brandbilarna från Möln dal, antog jag.

Jag siktade in mig på en polis som var i färd med att organisera avspärningarna. Jag skulle just ropa något till honom när jag fick syn på henne.

Egentligen var det tidningsfotografen som gjorde mig uppmärksam på henne när han blixtrade med kameran några gånger vid ambulansen.

Den unga kvinnan, som hade en filt över axlarna, höll

en liten flicka i handen.

Jag vet inte riktigt vad som for i mig, men i nästa ögonblick sprang jag fram till henne.

Kvinnan lyfte upp barnet. Hon höll det krampaktigt. Båda grät hejdlöst.

En av ambulansmännen i vit rock försökte hålla mig tillbaka men lyckades inte. Kanske gjorde polismössan ett visst intryck på honom. "Strax" sa jag till honom med myndig stämma och pekade på kvinnan: "Hallå. Är ni OK?"

"J-ja..." sa kvinnan. "Men huset... Allt vi äger finns där... Och nu är det borta.

"Är det nån kvar därinne?"

Ögonen var fyllda av tårar. "Nej... Nej... Lillan höll på att... Huset... men..." Hon tystnade och strök flickan över kinden. "Det var nära att det kunde gått ännu värre... Så... så fruktansvärt..."

"Min docka... Rosalie..." Den lilla flickans ansikte var alldeles förgråtet. Hon jämrade sig och borrade in ansiktet i mammans bröst och snyftningarna hördes högre.

Jag betraktade kvinnan nyfiket. Det var som om jag kände igen henne på något sätt. Ögonen och munnen. Det ljusa håret. Ansiktet. Var hade jag sett det förr? På ena kinden fanns spår av sot: vita ränder hade bildats där tårarna tagit sig fram. Hur gammal kunde hon vara? I min ålder. Inga trettio. Hon bar någon sorts byxdress och en tröja och det såg inte ut som om hon kastat på sig kläderna i all hast. Kom ihåg att hon tror att jag är från polisen, tänkte jag. "Var böljade det brinna egentligen?"

"Jag vet inte... Jag var ute och... Men..."

"Ja?"

Hennes ögon såg förvirrade ut. "Han... Det kom en och... som räddade min lilla flicka... Han försvann

bara. Han hade en... Vem var det? Vem var det med halsduken?"

Halsduk? Jag hade mött människor tidigare som befunnit sig i chocktillstånd och visste att de reagerade på underliga saker. "Ta det lugnt. Han försvann, sa du?"

"Ni måste hitta honom åt mej. Han... han, ja... Han räddade Lina... Min man och jag... Vi är så tacksamma." Det bubblade osorterat ur henne. "Leif är bortrest... På en... mässä i Helsingfors. Han har tryckeri... Leif äger ett tryckeri i Högsbo och han vet inte nåt och... Herre Gud, var ska vi bo nu?... Hur ska allting bli?" Plötsligt kröp hon ihop när gråten kvävde henne. Flickan började böla högljutt, hela kroppen skakade.

I ögonvrån såg jag Dennis komma mot mig. Jag tog av mig polismössan och stack den under armen. Jag vet inte var jag fick orden ifrån. "Vi ska hitta honom. Han som räddade din dotter. Vad heter du?"

Ögonen var fyllda av oändlig tacksamhet. "Maria Olausson...." Hon tryckte flickan mjukt intill sig. "Och min Lina."

Jag kände en hand på axeln; ambulansmannen gjorde irriterat ett tecken och började skjuta igen bakkörrarna. "Vi måste iväg."

En stund senare klev vi in i Dennis bil igen och körde därifrån. Brorsan verkade orolig. Han drog upp mobilen och sa "hm" och "javisst" några gånger. Så lade han på.

"Vad gjorde du med min mössa?"

"Inget."

Jag vände mig om. Eftertänksamt betraktade jag elden genom bakrutan. Himlen lyste i vitt och rött. Som ett väldigt blodsprängt öga som öppnade sig mot molnen. Jag tänkte på mitt löfte till den förtvivlade mamman i ambulansen och kände ett sting i hjärtat. Vad hade jag nu ställt till med? Hur skulle jag kunna hitta den som räddat

hennes barn? Varför lovade jag sådant? Jag var nära att nämna saken för Dennis men avstod. Det kanske inte var så svårt, det kunde förstås tänkas att polisen fick reda på den okände räddaren.

Jag sa i stället: "Vet du om elden är anlagd?"

"Jag vet inte. Det skulle inte förvåna mej.

Brandmästaren sa att sjuttio procent av alla bränder är anlagda. När det gäller sommarrestauranger på vintern lär visst siffran vara högre."

Jag sa inte så mycket under bilfärden in mot Linné-staden. Orkade liksom inte. Det hade hänt för mycket de sista timmarna. Dennis sa inte mycket, han heller.

Säkert hade jag rivit upp kvävda känslor hos honom.

Strålkastarna borrade djupa hål genom mörkret.

Volvon brummade tyst som en sömning björn och det kändes tryggt på något sätt.

Vid Linnéplatsen, som var föremål för ombyggnadsarbeten, var bilköerna långa och det tog ett tag innan vi kom vidare. Vi hade hunnit ända bort till Skanstorget innan Dennis bröt tystnaden. "Vad ska du göra nu, Frank?"

Jag ryckte på axlarna. "Vad menar du?"

"Du tänker tydligen stanna i stan?"

"Ett tag i alla fall."

"Du har kommit hem för att reda ut saker och ting, säger du?"

"Ja."

Jag visste att han tänkte på samma sak som jag.

Det lät som han suckade. "Det är väl bra att du tittar till farsans lägenhet så länge, antar jag. Vi måste gå igenom hans kvarlåtenskap så fort vi hinner. Papper och sånt. Sen måste vi sälja lägenheten. Vi kan inte ha den kvar, det inser du?"

Det hade inte slagit mig tidigare. Det också!

Han svängde in till trottoarkanten och bromsade.
"Efter begravningen får vi se hur vi gör."

En stund hade jag haft tankarna på annat. Nu slog det mig igen. Johannes var död! Äter kändes smärtan som ett band över hjärtat. "Jag kan bara inte förstå att han är borta, Dennis", sa jag.

Han svarade inte.